

Miljardkreditens återkomst

Från regeringshåll har en viss tolkning av utrikesutskottets utlåtande rörande revision av rysskrediten fastslagits. Då utskottet varnar mot en ökning "av vår redan avsevärda kreditbelastning" avses endast, såsom senast finansministern förklarar, "att den samlade krediten till utlandet — sålunda alla länder tillsammans — inte skall ökas". Att flera talare i onsdagens debatt bestämt betonade uttalandets syfte att hindra just en ökning av den ryska kreditbelastningen (250—300 miljoner) och att dessa deklARATIONER inte motsades av någon är enligt regeringens för det praktiska handlandet avgörande uppfattning utan varje betydelse. I den mån andra länder betalar tillbaka sina lån, kan vi alltså höja den ryska krediten — intill det belopp på en miljard som ursprungligen avsågs.

Hur stor kan enligt denna tolkning den ryska krediten bli? Enligt regeringspressen skulle vi inom de närmaste åren — alltså före hösten 1952, då rysskrediten utlöper — kunna väntas få tillbaka bortåt en miljard; vi skulle alltså kunna leverera till Ryssland för de 700—750 miljoner som skiljer det nu utnyttjade kreditbeloppet från det på hösten 1946 förutsedda. Denna uppgift är med all säkerhet överdriven; den är ett uttryck för regeringspressens iver att visa sin tjänstaktighet i fråga om avtalets fullgörande. Några exakta uppgifter har Dagens Nyheter icke lyckats erhålla, men med stor säkerhet kan på grundval av tidigare redogörelser påstås att återbetalningar icke är att motse för mer än kanske 500 miljoner. Enligt regeringens resonemang skulle alltså rysskrediten dock sannolikt minst kunna fördubblas; vi skulle till Ryssland kunna leverera icke lika mycket, utan minst dubbelt så mycket varor som motsvarar förtjänsten på kaffe- och bensinransoneringen.

Det är ett groteskt perspektiv. Något reellt sammanhang mellan återbetalningarna och förmågan att leverera till Ryssland finns inte. Vi har ont om både dollar och pund, och om förhandlingarna med England om snabb betalning skulle leda till positivt resultat, behövs sannerligen de 500 miljoner pund som kan erhållas som export för svensk räkning. Reaktionen tycks emellertid anse att det till Ryssland mera angelägenhet för den av regeringen godtagna tolkningen finns endast ett skäl. Utskottsutlåtandet varnar mot ökad

kreditbelastning utan att ange att krediterna till särskilda länder icke bör ökas. Att meningen trots detta icke kan ha varit att vad England betalar till oss skall vi i varor leverera till Ryssland synes i och för sig tydligt, och om någon tvekan funnits, borde den ha hävts genom debatten i andra kammaren.

Statsministern söker för regeringens tolkning anföra ännu ett skäl. Om rysskrediten inte får stiga utöver 250—300 miljoner, är 1946 års avtal i själva verket reviderat, säger han — men riksdagen avtog ju motiönen om revisionsförhandlingar och kan alltså inte ha velat besluta revision. Sakligt är denna beskrivning av vad som skedde felaktig; åtminstone på oppositionshåll betraktade man, vilket debatten visar, utrikesutskottets varning mot ökning av kreditbelastningen som en ersättning för begäran om revision. Formellt är skälet ohållbart, ty det bevisar för mycket. Om regeringen känner sig skyldig att effektuera 1946 års avtal utan några jämkningar eller modifikationer, är den tydligen icke alls bunden av utrikesutskottets och riksdagens uttalande mot ökad kreditbelastning; då bortfaller även den gräns för rysskrediten som hr Wigforss erkänt (den nu beviljade krediten + under de närmaste åren från annat håll återbetalade summor) och kvar står blott miljardgränsen. Menar verkligen hr Erlander att han och hans kolleger inte bryr sig om utrikesutskottets enhälliga och av riksdagen godkända uttalande ens i den tolkning som finansministern godkänner, utan blott håller sig till ordalydelsen i 1946 års avtal? Blott i detta fall är hans ståndpunkt logiskt rimlig. Men då är den också sakligt totalt orimlig. Den innebär i så fall en styrelse mot riksdagens av regeringen icke motsagda direktiv.